

SpoluTvorímeKraj

JÚN 2021

**Čím bude menej
kultúry, tým
budeme menej
citliví a tolerantní**

Rozhovor
s Jurajom Kemkom

**Aj mladí majú po
prekonaní COVID-19
riziko chronických
problémov**

Hovorí infektológ
Peter Sabaka

Tip na výlet

**Potulky
kráľovskou
Skalicou**

TSK

TRNAVSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

#spolutvorimekraj

Strana 4

Strana 9

Strana 7

Strana 10

Strana 8

Strana 13

● STRANA 3 EDITORIÁL

Príhovor trnavského župana

● STRANA 4 ROZHOVOR

Juraj Kemka rozpráva o svojich dôvodoch dať sa zaočkovať vakcínou AstraZeneca

● STRANA 7 OBYVATELIA

Projekty Participatívneho rozpočtu

- Stodola 1820 - 2020 - komunitné centrum v Kútoch
- Cyklostojany pre všetkých
- MeSto živých tvorov – zachráňme opelovače

● STRANA 8 NOVINKY

- Bezplatná služba domáceho tiesňového volania
- Opätovne sme zažalovali Čistý deň
- Gbely dostanú po 70 rokoch telocvičňu

STRANA 9

- Nová cyklotrasa medzi kompou Kyselica a obcou Báč
- Pár vetami

● STRANA 10 ROZHOVOR

Peter Sabaka: Aj mladí majú po prekonaní COVID-19 riziko chronických problémov

● STRANA 12 TIP NA VÝLET

Na bicykli okolo Orešian s výborným jedlom na záver

STRANA 13 TIP NA VÝLET

Potulky po slobodnom kráľovskom meste Skalica so sladkou bodkou

STRANA 14 TIP NA VÝLET

Na bicykli okolo Kráľovej

● STRANA 15 BODKA NA ZÁVER

V Trnave vznikne kreatívne centrum

Vážené obyvateľky a obyvatelia
Trnavského kraja,

už viac ako rok spoločnými silami bojujeme s pandémiou ochorenia Covid-19. Možno sme si viacerí ešte v roku 2019 pri sledovaní prvých správ o výskyte vírusu ani nepomysleli, že sa dostane až k nám, a tak výrazne zasiahne do fungovania našej spoločnosti, našich rodín, každého jedného z nás. Realita je však iná. Aj medzi blízkymi máme niekoho, kto sa týmito ochorením nakazil a žiaľ, tisíce ľudí na Slovensku mu aj podľahli. Postupne sa epidemická situácia začína zlepšovať, najmä vďaka očkovaniu a zodpovednosti vás, obyvateľov. Preto sa chcem poďakovať za to, že ste vydržali a môžeme čoraz viac pociťovať túženu voľnosť a slobodu. Mrzí ma, že sa zatiaľ nemôžeme vidieť na rôznych športových, kultúrnych a spoločenských podujatiach v mestách a obciach nášho kraja v takom rozsahu, na aký sme boli zvyknutí. Verím, že postupne sa život vráti do úplného normálu a budeme si môcť podať ruky už počas leta.

Napriek krízovej situácii sa život v našej župe nezastavil. Aj keď sme veľkú časť nášho času a energie venovali príprave očkovania, nezabudli sme ani na projekty, vďaka ktorým bude život v našom kraji lepším. Neptrestali sme rekonštruovať cesty a mosty, nakúpili sme potrebnú techniku pre Správu a údržbu ciest TTSK a pokračujeme napríklad aj v podpore pre projekty občianskych združení a mnoho iného.

Práve v tejto neľahkej dobe sme sa rozhodli, že vytvoríme magazín, v ktorom vás budeme informovať

o všetkom podstatnom, čo sa u nás na župe deje. V jeho prvom čísle nájdete rozhovor s hercom Jurajom Kemkom, ktorý nám povedal viac o očkovaní, ale prezradil aj podrobnosti zo svojho súkromia. Som rád, že sa nám podarilo vyspovedať popredného infektológa Petra Sabaku, ktorý prezradil viac o dôležitosti očkovania.

Dozviete sa aj o našich obyvateľoch, ktorí vďaka podpore z krajského participatívneho rozpočtu dostali financie na realizáciu svojich projektov. Na ďalších stranách si môžete prečítať o investičných akciách, ktoré sa nám podarilo uskutočniť napriek pandémie. Za dôležitú považujem aj podporu cestovného ruchu v našom kraji, preto si môžete nájsť aj tipy od krajskej organizácie cestovného ruchu, ktorá ponúka širokú paletu možností, kam bezpečne vyraziť počas slnečných dní na výlet so svojimi rodinami.

Verím, že pri čítaní nášho župného magazínu si oddýchnete a dozviete sa všetko podstatné, čo sa nám na župe podarilo za posledné obdobie dosiahnuť.

Želám vám veľa zdravia a optimizmu.

Jozef Viskupič

Jozef VISKUPIČ
trnavský župan

Sledujte náš **facebook**

Sledujte náš **Instagram**

PODCAST TRNAVSKEJ ŽUPY

SpoluTvorímeKraj

Vydáva: Trnavský samosprávny kraj, Starohájaska 10, 917 01 Trnava. **Vydané:** jún 2021.

IČO: 378 369 01. **Foto na titulke:** Archív TTSK. **Tlač a distribúcia:** Regionpress, s.r.o.

Nepredajný magazín bezplatne distribuovaný do poštových schránok v Trnavskom kraji.

Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu textov vrátane krátenia.

JURAJ KEMKA

Počúvať herca Juraja Kemku je vždy zážitok. Stretli sme sa s ním tvárou v tvár v bratislavskej Novej Cvernovke. Hovorili sme o očkovaní, divadle, cyklistike a kultúre, ale aj o tom, prečo býva v Rakúsku.

Začneme tradičnou otázkou. Ako sa má Juraj Kemka?

Začneme to smiechom. Už mi tak odľahlo, pretože sme mali premiéru v divadle Astorka a vždy je to predtým také náročné. Napriek tomu, že je pandémia, tak sme premiéru mali. Žijem tak popremiérovovo, boli sme pozrieť rodičov v Martine. Ale je to určite lepšie, ako to bolo.

Vnímaš tú situáciu s Covidom-19 tak, že si bol viac pokojný a mal viac voľného času?

Tá pandémia bola pozitívna v tom, že som bol každý večer doma a nemusel som každý druhý deň chodiť do divadla, čo som robil posledných 20 rokov. Moje deti si na to zvykli, že som bol doma. Aj ja som si na to zvykol a potom som spokojný. Posledné skúšanie s Miškom Vajdičkom bolo hektické, skúšali sme po večeroch. Takže som znova nabehol na večerné práce. Začali sme hrať, bola premiéra. Dáva mi to nádej, že sa blýska na lepšie časy. Dúfam, že sa budeme objímať a sedieť za jedným stolom.

Očkovať si sa bol v našom veľkokapacitnom očkovačom centre v Skalici. Dostal si vakcínu AstraZeneca, o ktorej sa popísalo veľa zlého. Mal si trochu strach z tejto vakcíny?

Žiadny strach nebol, ja som sa tešil. Som človek, ktorý sa na toto teší. Verím tomu, že ak sme príčetní, počúvame vedcov, lekárov a vzdelaných ľudí, tak nemáme strach. Očkoval som sa v nádhernom meste, až som mal pocit, že som mal po vakcíne zvýšený adrenalín. Na druhý deň som mal trochu hlavybôľ, ale bolo to nič oproti decembru, kedy sme doma prekonali Covid-19. S Astrou mám dobrý vzťah a teším sa na druhú dávku.

Je to tak, že čím viac nás bude zaočkovaných, tým to bude pre Slovensko a pre celý svet lepšie.

na Slovensku a vo svete zaočkovaných, tým skôr sa vrátíme k bežnému životu. A nemám za túto propagáciu ani cent! (smiech) Je to len moja dobrá vôľa.

Snažíme sa myslieť pozitívne a veríme, že čím viac ľudí sa zaočkuje, tým skôr sa pandémia zbavíme. Ako vnímaš očkovanie?

Pozitívne. Mám v sebe vakcíny na všetky možné choroby od detstva. Nikdy som nemal vážnejšie vedľajšie účinky. Nemôžeme ľuďom vyčítať to, že sa nedajú očkovať. Je to slobodné rozhodnutie. Každý sa môže báť a mať rešpekt. Čím viac nás bude

Hovoril si, že pokiaľ dôverujeme vedcom, nemáme sa čoho báť. Na sociálnych sieťach však bývajú rôzni „odborníci“, ktorí všetko komentujú. Strašia ľudí, že vakcíny sú zlé a podobne.

Podľa Juraja Kemku je kultúra naďalej zanedbávaná, čo sa mení len veľmi pomaly, ak vôbec.

Čo by si povedal takému človeku, ktorý šíri nepravdy?

Odkázal by som, aby sa nevenovali konšpiračným webom a informáciám. Pretože tie sa v stave nevedomosti veľmi radi prilepia na človeka. Čítajte noviny a médiá, ktoré sú relevantné. Také, ktoré svet posúvajú smerom napred, a nie dozadu. V konšpiračných médiách sa často šíri strach a to nie je dobré, pretože sa to veľmi rýchlo šíri medzi ostatných. Aj vo svojom okolí mám ľudí, ktorí takéto veci šíria. Snažil som sa ich usmerniť, aby čítali rozumné veci, prečo sa dať očkovať. Je to však veľmi ťažké, nikoho nechcem presvedčať o svojej pravde.

Niekoľko rokov žiješ v Rakúsku. Prečo si sa odsťahoval zo Slovenska?

Dennodenne dochádzam do Bratislavy, dochádzam do práce, platím tu dane. Vôbec nemám pocit, že prechádzam hranice. Hľadali sme nejaké bývanie a bolo mi to sympatické aj kvôli cyklotrasám. Pozemok nás vyšiel lacnejšie, ako v okolí Bratislavy. Boli to praktické dôvody. Žije tam veľa Slovákov. To, že nemám Slovensko rád, je nepravda.

Si hrdý Slováč?

Som, ak mám byť na čo. Napríklad, som hrdý na to, že máme skvelú prezidentku.

Viem o tebe, že sa rád bicykluješ aj so svojou rodinou. Aj u nás v kraji máme krásne trasy, napríklad SacraVelo popri Dunaji. Bol si sa už pozrieť?

Priznám sa, že nebol. Musím sa ozvať svojmu kamarátovi Paľkovi Hubinákovi, aby ma tam zobral.

že ľudia cítia, že opatrenia sa uvoľňujú. Mne je príjemné to, že ľudia túžia ísť do divadla, že sa neboja.

Minulý rok, keď začala pandémie a zatvárali sa divadlá, v novinách bolo veľa článkov o tom, že herci sú bez práce,

Uvedomenie si, že mám byť viac tolerantný k ľuďom, je skvelá vec.

Dočkali sme sa uvoľňovania aj v kultúrnej oblasti. Si dosť vyťaženejší, neúčinkuješ len v divadle, ale aj v televíznych programoch. Po dlhšej dobe si sa postavil na javisko, aký to bol pocit stáť pred divákmi?

Keď si spomeniem, že v decembri 2020 sme hrali pre 30 ľudí, tak to bol dosť smutný pohľad. V hľadisku boli diváci v rúškach, museli mať rozstupy. Aj ten potlesk bol taký chabý. Na druhej strane sú tí ľudia teraz viac vďační. Teraz sme hrali už pred 50 ľuďmi. Mám pocit,

nemajú z čoho žiť. Mnoho ľudí na internete písalo, že by ste mali ísť pracovať ako normálni ľudia za pás alebo do obchodu. Ako si vnímal takéto názory verejnosti?

Ono to je od tých čias socializmu rovnaké s tou kultúrou. Je zanedbávaná. Dosť ľudí má názor, že nepotrebujeme hercov, maliarov, umenie ako také. Opak je pravdou. Čím bude menej kultúry, tým budeme menej citliví a tolerantní. Ak sa to mení k lepšiemu, tak len veľmi pomaly. Žiaľ, tie nenávisťné komentáre sú

Juraj má Astru, Astra má Juraja. (zdroj: IG Juraj Kemka)

Celé video nájdete na našom Instagrame @trnavskazupa

Juraj Kemka s Róbertom Jakabom v inscenácii *Jama deravá*.

(Foto: Divadlo Astorka)

nepríjemné. Naučil som sa tieto veci nečítať. Horšie je, že raz si to nájdú moje deti a manželka. Tú to veľmi zraňuje. Ľudia, ktorí vypisujú a tvrdia, že umenie nie je dôležité, tu budú stále. Môžeme im len ukazovať, čo je na umení pekné.

Ako divák ťa vnímam najmä ako komika. Hráš aj vážne postavy v divadle Astorka. Čo je tebe bližšie, aká rola?

Neviem sa zbaviť môjho humoru. Milujem dramatické, vážne úlohy. Niekedy je ťažké sa zbaviť takého šuflíku, v akom ma diváci majú. Školu som končil pred viac ako 20 rokmi. Od skončenia som neprichádzal do stretnutí len s komickými postavami. Ale humor mi je veľmi blízky. Nebránim sa dramatickým veciam.

Juraj Kemka, herec

Juraj Kemka pochádza z Martina, už niekoľko rokov žije s manželkou Adrianou a dvoma synmi neďaleko slovenských hraníc v Rakúsku. Je známym divadelným, filmovým i dabingovým hercom. Preslávil sa v televíznej relácii „Partička“, založenej na improvizácii štyroch hercov. Účinkuje v Divadle Astorka Korzo '90 vo viacerých hrách, okrem iného „Na koho to slovo padne,“ či „Komúna“. V máji mala premiéru hra „Láska. Prsty. Salman Rushdie.“ Je tiež jednou z hlavných tvárí televíznej show „Dobre vedieť!“.

Vieš byť aj prísny? Napríklad doma?

Mal by som byť trochu a dávať deťom mantinely. Snažím sa o to, aby to nebolo doma len o srandách. Som normálny človek. Niekedy som prísnejší ako moja manželka a to ma trápi. Ako každý človek, aj ja už bývam večer unavený. Keď ma deti neposlúchnu

a dialógy ale prešli do priateľstva. Uvedomenie si, že mám byť viac tolerantný k ľuďom, je skvelá vec.

Jeden tvoj kamarát v rozhovore povedal, že keď si chorý, tak si meriaš teplotu niekoľkokrát do dňa. Si hypochonder?

Chcem veriť, že tie opatrenia už budú príjemnejšie a nebudú nás obmedzovať.

Aj to som si uvedomil, že sloboda je dôležitá.

na piatykrát, viem byť prísnejší. Potom sa na mňa pozerá, že či to myslím vážne alebo si robím srandu.

Ktorú vlastnosť máš na sebe najradšej?

Možno, že jedna z vecí, ktoré sú v mojom živote dôležité, je to, že som sa zmenil. V Martine som mal trochu inde posunuté hodnoty. Bol som výrazný lokálpatriot. To, čo nebolo slovenské a martinské, bolo pre mňa menejcenné. Keď som začal žiť v Bratislave, uvedomil som si veľa vecí. Učil som sa byť tolerantný. Napríklad, v ročníku sme mali spolužiakov z celého Slovenska, čo som si dovtedy nevedel predstaviť. Nič mi na nich nevadilo, ale bol som na takýto kolektív zvyknutý. To vysvetľovanie

My sa doma smejeme na tom, že keď mám 37,2 teplotu, tak zomieram. Neviem vtedy chodiť, hýbať sa, potrebujem čajík. Ale čítali sme doma, že my chlapi prežívame tieto veci oveľa horšie, ale možno je to mýtus. Bojím sa o seba, veď je to normálne.

Predstavme si, že je rok 2022. Aký to bude rok?

Chcem veriť, že preventívne opatrenia už budú príjemnejšie a nebudú nás obmedzovať. Aj to som si uvedomil, že sloboda je dôležitá. Keď si zavretý niekoľko mesiacov doma, je to sklúčujúci pocit. Verím, že o rok budeme už vonku a nielen doma, na sociálnych sieťach. Teším sa na kontakt s divákmi a cestovanie po Slovensku s divadlom.

Participatívny rozpočet je proces, na základe ktorého môžu obyvatelia rozhodnúť o využití časti finančných prostriedkov z rozpočtu.

Do druhého ročníka Participatívneho rozpočtu trnavskej župy bolo prihlásených celkom 154 projektov, z ktorých podmienky a charakter splnilo 105. Online hlasovanie verejnosti o ich podpore malo 50-percentnú váhu pri rozhodovaní. Druhú polovicu

tvorilo hlasovanie členov fór v rámci verejného zvažovania projektov. Celkový objem finančných prostriedkov vyčlenený v prebiehajúcom ročníku participatívneho rozpočtu bol 250 tisíc eur. Maximálna podpora jedného projektu je 5 tisíc eur. Hlasovaním sa rozhodlo, že tento rok sa bude realizovať 57 projektov. Niektoré vám predstavujeme ako inšpiráciu. Možno sa aj vy o rok zapojíte s nápadom, ktorý prispeje k lepšiemu životu v našom kraji.

TOP
projektů, nápadů,
aktivit

★★★

Cyklostojany pre všetkých

Zámerom projektu je osadenie cyklistických stojanov v Galante. Po zmapovaní situácie v meste sa Miestna akčná skupina Galanta rozhodla osadiť stojany na bicykle pred vybranými prevádzkami, Vlastivedným múzeom a na miestach využívaných širokou verejnosťou a cyklistami. Pri mapovaní situácie a riešení návrhu aktivisti vychádzali zo skúseností cyklistov, komunikácie viacerých nadšencov, Mestskej polície v Galante ako aj komunikácie s Mestským úradom Galanta. Osadením rovnakých stojanov v zmysle technických predpisov v celom meste združenie prispeje k zjednoteniu cyklistickej infraštruktúry, ale aj k rozvoju cyklistickej dopravy.

Stodola 1820 - 2020 - komunitné centrum v Kútoch

Drevenú stodolu z roku 1820 sa občianskemu združeniu Pjkné Mjestečko podarilo zachrániť v roku 2016. Pri príležitosti 200. výročia postavenia, by tento pôvodný historický objekt chceli presťahovať do komunitnej záhrady Múzea Kúty, čím sa zachová história a vráti sa život na výnimočné miesto, z ktorého budú návštevníci cítiť úctu k minulosti. Stodola bude súčasťou Múzea ľudového bývania (dom z roku 1887), ktoré bolo otvorené v roku 2019. Hlavným cieľom projektu je rozvíjať medziludské, medzigeneračné a komunitné vzťahy a pozitívne vplývať na miestnu verejnosť.

V zachránenej stodole tak vznikne priestor jednak na realizáciu aktivít členov združenia Pjkné Mjestečko a realizáciu aktivít zamienených na prezentáciu miestnych umelcov, producentov či podnikateľov.

• MeŠto živých tvorov – zachráňme opel'ovače •

Projekt MeŠto živých tvorov občianskeho združenia Čas pre rodinu v Hlohovci je zameraný na podporu opel'ovačov, konkrétne samotárskych včiel. Na Slovensku máme okolo 650 druhov včiel. V čase, keď sa počet hmyzu znižuje, je mestské prostredie miestom, kde sa včelám darí. Združenie chce formou projektu predstaviť deťom a dospelým, krásu včiel i iných bezstavovcov, ako extrémne dôležitú a nevyhnutnú súčasť každého ekosystému. Vzdelávanie bude realizované výsadbou kvetov, osadením hmyzích hotelov a pozorovaním

rôznych druhov hmyzu v teréne. Cieľom je zapojenie rodín do edukačného procesu, čím sa posilnia rodinné väzby a nadobudnuté vedomosti sa pretavia do aktívnej ochrany životného prostredia celou komunitou.

AKTUALITY
**Deje sa
v kraji**

Opätovne sme zažalovali Čistý deň

V pondelok 10. mája 2021 sme podali žalobu voči neziskovej organizácii Čistý deň, ktorou žiadame o vydanie bezdôvodného obohatenia. Organizácia má zaplatiť vyše 83 tisíc eur za neoprávnené užívanie budovy v Galante-Hodoch od roku 2018. Súd v tejto veci vydal platobný rozkaz v stredu 26. mája 2021. V paralelnom súdnom spore bojujeme o vrátenie tejto našej budovy, aby sme v nej mohli poskytovať sociálne služby.

„Už takmer tri roky sa domáhame vrátenia našej druhej budovy od Čistého dňa súdnou cestou. Tak ako v prípade vrátenia prvej budovy, chceme sa aj v tejto starať o obyvateľov, ktorí to potrebujú. Keďže nám ju doteraz organizácia nevrátila, rozhodli sme sa ju zažalovať o vyše 83 tisíc eur,“ upresnil župan Jozef Viskupič.

Čistý deň mal od župy v užívaní aj inú budovu, ktorú nám však po odňatí akreditácie v roku 2018 vrátil. V tejto budove sme zriadili Centrum sociálnych služieb Galanta. Poskytujeme v nej sociálne služby pre klientov s novodobými diagnózami. V zrekonštruovaných priestoroch sa nachádza aj rehabilitačné a školiace stredisko. Aktuálne je v centre poskytovaná post-covidová rehabilitácia prvým 250 zamestnancom župných zariadení sociálnych služieb. Deje sa tak v rámci Prvého podporného projektu pre pomáhajúce profesie s názvom "5P", ktorý je zameraný na prevenciu syndrómu vyhorenia prostredníctvom psychohygieny.

Bezplatná služba domáceho tiesňového volania

Už viac ako pol roka prevádzkujeme jedinečnú službu domáceho tiesňového volania. Jej cieľom je poskytnúť osamelému bývajúcim seniorom či fyzicky zdravotne znevýhodneným obyvateľom možnosť privolať si pomoc stlačením SOS gombíka v krízových situáciách, ako sú pády, závraty alebo sťažené dýchanie. Vyškolený personál dispečingu následne situáciu vyhodnotí a skooroduje ďalší postup. Medzi alternatívy riešenia patrí konzultácia s lekárom alebo privolanie pomoci. Takýmto spôsobom zvyšujeme pocit bezpečia samotným obyvateľom, ako aj ich rodinným príslušníkom. Túto službu bezplatne poskytujeme už 80 obyvateľom 23 obcí a miest. Do konca roka máme v pláne navýšiť počet užívateľov na 200 po celom kraji. Ku koncu mája túto službu klienti využili už 349-krát, pričom v 13 prípadoch bola privolaná záchranná zdravotná služba.

Gbely dostanú po 70 rokoch telocvičňu

Začali sme s výstavbou telocvične na Strednej odbornej škole Elektrotechnickej v Gbeloch. Študenti, ale aj obyvatelia mesta na to čakali vyše 70 rokov. Objekt bude moderný a multifunkčný, samozrejmosťou bude kvalitné vybavenie a zázemie. Predpokladáme, že študenti začnú novú telocvičňu využívať už na budúci september. Táto stredná škola doteraz nedisponovala vlastnou telocvičňou. Hodiny telesnej a športovej výchovy boli zabezpečované v prenájomnej telocvični, ktorá patrí základnej umeleckej škole. Župa projekt financuje z vlastných zdrojov. Zároveň však požiadala o príspevok vo výške 50 % z Fondu na podporu športu. Zámer odobrili krajskí poslanci na svojom marcovom rokovaní. Ambíciou kraja je zapojiť sa aj do ďalších podobných výziev fondu. Na výstavbu a rekonštrukciu 13 telocviční a vonkajších športovísk máme na najbližšie dva roky v rozpočte vyčlenených viac ako 7 miliónov eur.

Nová cyklotrasa medzi kompou Kyselica a obcou Báč

Nosnou aktivitou trnavskej župy v rámci projektu „SacroVelo – Sieť cezhraničných pútnických cyklotrás v okolí Dunaja“ bola výstavba 4,4 kilometra dlhej cyklotrasy medzi kompou Kyselica a centrom obce Báč. Jedna polovica z celkovej dĺžky trasy je novovybudovaná a druhá je vyznačená na existujúcom povrchu miestnej komunikácie. Celkové náklady na výstavbu cyklotrasy, ktorá sa usku-točnila medzi augustom a októbrom minulého roka, boli vo výške 280 tis. eur.

Vybudovali sme modernú a bezpečnú komunikáciu, ktorá poslúži tak turistom, ako aj obyvateľom okolitých obcí. Trasa napája Kostol sv. Antona Paduánskeho, známe mariánske pútnické miesto v obci Báč, na medzinárodnú cyklotrasu Eurovelo 6. Tešíme sa, že sa nám aj takto darí podporovať rozvoj pohraničného regiónu.

„Nová cyklotrasa nielen rozvíja cestovný ruch, ale pomáha aj miestnym obyvateľom, ktorí cestujú do práce alebo do školy na bicykli. Mám radosť, že aj vďaka tomuto úspešnému projektu pokračujeme v rozvoji Žitného ostrova,“ dodal trnavský vicežupan József Berényi.

AKTUALITY
**Deje sa
v kraji**

„Pár vetami“

Združenie samosprávnych krajov SK 8

Zoslávilo 15. výročie svojho založenia.

Ambíciou krajov je zaviesť tradíciu pravidelného dialógu s vládou Slovenskej republiky. Aktuálne sa zameriava predovšetkým na prípravu reformy verejnej správy.

ZCentrálneho krízového fondu sme finančne pomohli obci Potônske Lúky na riešenie problému s pitnou vodou. Od marca bol v obci zákaz používania vody na pitie a varenie, pretože hodnota atrazínu v nej prekročila povolenú hranicu.

Správa a údržba ciest TTSK sa počas uplynulej zimy starala o takmer 2.000 kilometrov ciest. Vďaka reorganizácii práce a nasadeniu novej techniky sme boli najefektívnejší za uplynulých päť rokov.

Pokračujeme v príprave regionálnej hokejovej akadémie v Trnave. Pre mladých hokejistov vytvoríme podmienky na vzdelávanie vrátane mentálnej prípravy a lekárskeho dohľadu. Prioritne bude slúžiť žiakom Strednej športovej školy Jozefa Herdu, ale aj študentom iných škôl a verejnosti.

Správa a údržba ciest TTSK zrekonštruovala most na ceste II/504 medzi Trnavou a Malženicami. Tento rok plánujeme 51 investícií do cestnej infraštruktúry, na ktoré máme vyčlenených 10 miliónov eur.

Trnavská župa spolupracuje so spoločnosťou Bolt na zavedení zdieľaných elektrických kolobežiek vo viacerých mestách. Využiť ich môžete v Galante, Hlohovci, Holíči a Piešťanoch. Kolobežky ponúkajú rýchlu prepravu obyvateľov do práce či školy. Súčasne ide o ekologickú alternatívu k osobnej automobilovej doprave.

Medzinárodné združenie Evropská kultúrní stezka sv. Cyrila a Metoděje, ktorej členom je aj trnavská župa, dostalo certifikáciu Rady Európy. Toto ocenenie je zárukou kvality tematickej trasy a združenie sa o ňu usilovalo už niekoľko rokov.

INFEKTOLÓG PETER SABAKA AJ MLADÍ MAJÚ PO PREKONANÍ COVID-19 RIZIKO CHRONICKÝCH PROBLÉMOV

Počty nových pozitívnych prípadov na ochorenie COVID-19 klesajú. V uliciach našich miest a dedín to už neraz vyzerá, ako keby sme mali pandémiu za sebou. V nemocniciach však stále ležia pacienti, ktorí potrebujú pomoc umelej pľúcnej ventilácie. Odborníci varujú, že koronavírus sme ešte ani zďaleka neporazili a na jeseň môže opäť udrieť v plnej sile. Jediným účinným riešením je očkovanie, hovorí infektológ Peter Sabaka.

Prečo sú práve seniori jednou z najohrozenejších skupín ochorením COVID-19?

Vieme, že imunitný systém slabne pri zvyšujúcom sa veku. Zároveň s rastúcim vekom stúpa aj množstvo chronických diagnóz, napríklad chronické srdcové zlyhávanie, cukrovka, vysoký krvný tlak a podobne. Tieto diagnózy sú tiež spriahnuté s vyšším rizikom ťažkého priebehu ochorenia COVID-19. S vekom tiež rastie aj množstvo receptorov na bunkách, ktoré koronavírus používa na to, aby sa do týchto buniek dostal. Z tohto všetkého vyplýva, že seniori sú ďaleko viac zraniteľnejší ochorením COVID-19 a je u nich omnoho väčšie riziko ťažkého priebehu, a žiaľ, aj smrti.

Môžu sa očkovať seniori vo veľmi vysokom veku? Je to pre nich bezpečné z pohľadu vedľajších účinkov?

Paradoxne starší ľudia majú menej časté vedľajšie účinky ako mladší ľudia. Práve u seniorov, ako som už spomínal, je vysoké riziko ťažkého priebehu ochorenia COVID-19 a je u nich ďaleko

Áno. Z klinických skúšok, ktoré prebehli na desiatkach tisíc ľudí po celom svete, vieme, že očkovanie je účinné u všetkých vekových skupín, teda aj u seniorov, a že aj u seniorov

Seniori sú ďaleko viac zraniteľnejší ochorením COVID-19 a je u nich omnoho väčšie riziko ťažkého priebehu.

vyššie riziko úmrtia. Z tohto všetkého vyplýva, že práve u seniorov benefity vakcíny vysoko prevyšujú riziko vedľajších účinkov. Platí to u mladých, no u seniorov to platí ešte viac.

Je pre seniorov očkovanie dostatočne účinné?

stopercentne dokáže zabrániť tomu, aby človek po nakazení sa potreboval ísť do nemocnice a aby podľahol ochoreniu COVID-19.

Čo by ste poradili ľuďom pred očkovaním? Ako postupovať? S kým konzultovať vhodnosť vakcinácie?

Infektológ Peter Sabaka po očkovaní nemal žiadne vážnejšie nežiadúce účinky.

V podstate okrem alergie na očkovaciu látku alebo jej zložku neexistuje žiadna kontraindikácia k očkovaniu. To znamená, že zaočkovať sa v podstate môže naozaj každý, aj ľudia s ťažkými chronickými ochoreniami, aj ľudia s autoimunitnými ochoreniami. Takže v podstate je vakcína vhodná pre každého. No ak má niekto napriek tomu pochybnosti, že či je pre neho očkovanie vhodné vzhľadom na jeho zdravotný stav, v takom prípade by sa mal obrátiť na svojho ošetrojúceho lekára.

Je potrebné, aby ľudia po očkovaní absolvovali špeciálne opatrenia?

Žiadne špeciálne opatrenia nie sú nevyhnutné. Je len dobré, aby pili dostatočné množstvo tekutín a aby boli v pokoji, aby mali dostatok oddychu a v prípade, že by sa u nich rozvinula horúčka, tak aby brali voľnopredajné lieky na zníženie teploty.

Existuje na svete akákoľvek vakcína bez vedľajších účinkov?

Nie, všetky vakcíny majú nejaké možné vedľajšie účinky. Aj tie, ktorými sme boli očkovaní ako deti, aj tie majú isté vedľajšie účinky. Dnes už vieme, že riziko

vedľajších účinkov vakcín proti COVID-19 nie je väčšie v porovnaní s ostatnými vakcínami.

Vytvorí sa človeku dostatok protilátok, ak nemá vedľajšie účinky na vakcínu?

Aj ľudia, ktorí nemali vôbec žiadne vedľajšie účinky po vakcíne, majú dobre vyvinutú imunitnú odpoveď. Neexistujú totiž žiadne vedecké dôkazy o tom, že by takíto ľudia mali slabšie protilátky alebo slabšiu imunitnú odpoveď. Aj oni sú dobre chránení.

Čo by ste povedali svojmu známemu, ktorý nie je rozhodnutý sa zaočkovať alebo dokonca očkovanie spochybňuje?

V prvom rade je nutné si uvedomiť, že COVID-19 je naozaj veľmi ťažké ochorenie, ktoré je spojené s vysokým rizikom smrti a tiež s vysokým rizikom ťažkých následkov. Je pravdou, že mladí a zdraví ľudia majú menšiu pravdepodobnosť, že po nakazení sa budú potrebovať hospitalizáciu. Ale zároveň aj oni majú relatívne vysoké riziko, že po prekonaní COVID-19 budú mať nejaké chronické problémy, ktorých podstatu ešte ani dnes veľmi nechápeme. Je to o to horšie, že ich ani nevieme poriadne liečiť. No na druhej strane, očkovanie je bezpečné, bolo testované dnes už na miliónoch ľudí a riziká z očkovania sú naozaj absolútne zanedbateľné v porovnaní s tým, čo nám vakcinácia prinesie, pretože riziko z prekonania COVID-19 je omnoho omnoho väčšie.

Vy ste zaočkovaný? Aký ste mali priebeh, alebo vedľajšie účinky?

Áno. Ako zdravotník som bol jeden z prvých ľudí, ktorí boli na Slovensku očkovaní. Nemal som v podstate žiadne závažnejšie nežiadúce účinky, akurát ma bolela ruka v mieste vpichu a po druhej dávke som bol trochu unavenejší, ale to je všetko.

**Dnes už vieme,
že riziko vedľajších
účinkov vakcín proti
COVID-19 nie je väčšie
v porovnaní s ostatnými
vakcínami.**

**MUDr. Peter
Sabaka, PhD.**

Infektológ Peter Sabaka sa narodil v roku 1984 v Bratislave. Študoval na tamojšej Lekárskej fakulte Univerzity Komenského. Bol jedným z lekárov v prvej línii na bratislavských Kramároch. Venoval sa pacientom s najťažším priebehom ochorenia COVID-19. V médiách pravidelne vysvetľoval ako fungujú rúška, čo choroba spôsobuje a ako sa prenáša. Objavil sa aj v oficiálnych spotoch Ministerstva zdravotníctva SR propagujúcich vakcináciu.

Zdroj: Ministerstvo zdravotníctva SR

Foto: Peter Kulíř

Na bicykli okolo Orešian s výborným jedlom na záver

Horné Orešany - Majdán - Doľany - Suchá nad Parnou - Horné Orešany

Foto: Ing. Marek Boháček

Západne od Horných Orešian sa nachádza rovnomenná vodná nádrž, okolo ktorej vedie cyklistická a žltá turistická značka do rekreačnej osady Majdán. Po asfaltovej ceste pôjdete proti prúdu potoka Parná okolo osady Olšovský mlyn, ďalej po zelenej turistickú značke, ktorá odbočuje doľava na cestu. Tá ďalej stúpa cez zalesnenú dolinu až k poľovníckej chate Solírov, od ktorej sa veľkou zákrutou dostáva na svah nad dolinou. Miernym stúpaním sa dostanete do sedla nad horárňou Zabité.

Tu odbočíte doľava a po značkovanej cyklistickej trase (2204) prídete do obce Doľany. Ďalej pokračujte východným smerom do obcí Dlhá, Košolná a Suchá nad Parnou. Zo Suchej nad Parnou vedie povýše farského kostola asfaltová cesta k potoku, za ktorým odbočíte doľava na cestu spájajúcu Trnavu s Hornými Orešanmi. Stúpaním onedlho prídete do východiskového a súčasne cieľového bodu trasy.

Na záver športového výletu sa zastavte na skvelé jedlo! Tentokrát vám odporúčime ciferský Chef's Truck - bistro na kolesách. Na grile tu vznikajú šťavnaté burgre, úžasné roast beef sendviče alebo burger s tradičnou paprikovou trnavskou pomazánkou.

Vutorok a štvrtok stojí v Trnave na Trstínskej, v stredu pred Tvoršadom, v piatok pri Dobrej pekární a v sobotu v Cíferi.

Foto: Ing. arch. Miroslav Beník

Viac info k cyklotrase: www.krajazitkov.sk

Potulky po slobodnom kráľovskom meste Skalica so sladkou bodkou na záver

Románska Rotunda sv. Juraja. Dodnes je najhodnotnejšou stavebnou pamiatkou a symbolom Skalice. Skalica sa prvý raz sa spomína ako osada v roku 1217 a jej názov pochádza od slova skala. Je možné, že názov mestu dala práve stavba tejto známej kamennej rotundy z 12. storočia.

Skalické budy. Už od stredoveku bolo neoddeliteľnou súčasťou života

Skaličanov vinohradníctvo. Charakteristický ráz dopĺňajú kolónie malých vinohradníckych domčiekov, tzv. búd. Jednu z nich, „Slovenskú búdu“, navrhol v roku 1905 pre svojho priateľa lekára, publicistu a politika Dr. Pavla Blaha aj známy architekt Dušan Samuel Jurkovič. Najznámejším nápojom Skalice je červené víno, Skalický rubín. Ten si môžete, spolu s tradičným skalickým trdelníkom zakúpiť vo Vinotéke u Františkánov.

Centrum mesta. Tvorí ho trojuholníkovité námestie s dominantou farského Kostola sv. Michala archanjela z roku 1372. V interiéri kostola zaujme najmä neskorobarokový hlavný oltár z roku 1777 s obrazom sv. Michala archanjela od J. L. Krackera a ojedinelý súbor šiestich barokových oltárov zasvätených patrónom skalických cechov. Neoddeliteľnou súčasťou historického jadra Skalice je aj secesná budova kultúrneho domu, v ktorom je expozícia župného Záhorského múzea. Je to jednoposchodová stavba z roku 1905 postavená tiež podľa návrhu Jurkoviča.

Sladká bodka na záver výletu vo výnimočnej kaviarni. Pastelový a snový interiér odráža charakter tejto originálnej kaviarne. Zdravé koláčiky sú z bezlepkových ovsených vločiek, orieškov a karoibu. Osladené sú datľami. Kávičkárov poteší organic-

Foto: www.kovicari.sk

Kaviareň Do bodky ponúka príjemné posedenie v kombinácii s kvalitnou kávou a „zdravým“ sortimentom.

ká káva z Indonézie, vegánov zas kokosové našľahané latte nápoje s kurkumou, kardamómom, červenou repou či matcha. Ak nie ste na sladké, dajte si špalďovú žemľu alebo Buddha bowl.

Foto: časopis Biker

Na bicykli okolo Kráľovej

“VODNÁ” CYKLOTRASA VEDIE NAJMÄ PO HRÁDZI NA BREHOCH RIEKY, ALE AJ POPOD UNIKÁTNY MOST ARCHITEKTA EMILA BELLUŠA.

Sereď - Kráľová - Sereď

T rasa má 40 km a začína v Sereď pri parku, odkiaľ sa vydáte po dobre značenej cyklotrase po prúde Váhu, cez Váhovce a Kráľovú nad Váhom až do Šale. Tam prejdete mostom ponad Váh a pri prvej možnosti odbočíte doľava. Následne prejdete cez Dlhú nad Váhom, Štrkovec a Šoporňu, až sa vrátite späť do Sereď. Cyklotrasa vedie najmä po hrádzi na brehoch rieky, takže vám postačí trekingsový či mestský bicykel.

V Sereď odporúčame všimnúť si most od architekta Emila Belluša, ktorý sme zaradili do našej série nepoznaných miest v Trnavskom kraji. Architektovi sa podarilo dokonale spojiť konštrukciu s architektonickým riešením do jedného estetického celku. Hlavným prvkom konštrukcie je šesť poloblúk, každý zložený zo siedmich prefabrikovaných pásov. Belluš bol veľký detailista. Do jednotlivých pilierov včlenil erby šiestich slovenských miest, cez ktoré preteká Váh. Reliéfy sú pevnou súčasťou betónových pilierov.

Naš tip: V Sereď vám odporúčame zastaviť sa v štýlovej cúčrarni plnej pastelových farieb a kvetov Bibi škoric. Dvaja nadšení mladí ľudia, Bibi a Filip, celú prevádzku zrekonštruovali svojpomocne a ako prví v meste začali ponúkať bezlepkové, bezlaktózové, vegánske a dia koláčiky, ktoré si pripravujú sami. Keď pečú, celým okolím sa šíri omamná vôňa. Na na ich bezlepkový obľib prst a veterník pravidelne prichádzajú aj milé babičky z neďalekého domova dôchodcov.

Potulky krajom

Najkrajšie miesta trnavskej župy

Hlavná 17, Trnava

Predtým

Potom

**Bodka
na záver**

V Trnave vznikne kreatívne centrum

Začiatkom júna 2021 sme podpísali zmluvu na rekonštrukciu budovy na Hlavnej 17, kde vznikne Kreatívne centrum Trnava. Začiatok búracích prác je naplánovaný na august tohto roka a dĺžka celej rekonštrukcie by nemala presiahnuť 17 mesiacov. Zhotoviteľ stavebných prác predložil vo verejnom obstarávaní ponuku vo výške necelých 4, 4 mil. eur, čo je oproti odhadu o 300 tisíc eur menej. Župa investuje do národnej kultúrnej pamiatky v majetku mesta najviac peňazí, čo sa týka kultúry. Po rokoch bude budova kompletne zrekonštruovaná od suterénu až po strechu a stane sa bezbariérovou. Interiér bude ladený do industriálneho štýlu a poskytne priestory pre ateliéry, štúdiá, či prednáškovú sálu. Svoje miesto tu budú mať aj oddychové zóny, kancelárie i obchodné priestory. Zrekonštruovaný priestor poskytne miesto silnej trnavskej komunite hudobníkov, grafikov, výtvarníkov a nádejným mladým umelcom. Súčasťou aktivít centra bude aj rozvoj podnikateľských zručností ľudí pôsobiacich v kultúrnom a kreatívnom priemysle. Prerod budovy sa uskutoční pod dohľadom Krajského pamiatkového úradu v Trnave. Prostriedky vo výške 7, 7 milióna eur pre vznik kreatívneho centra získala župa z eurofondov.

Priestor na podujatia

Podpis zmluvy na rekonštrukciu

Výjazdové očkovanie

Zaslúžená odmena pre personál očkovacích centier

Post-covidová rehabilitácia

Inštalácia SOS gombíka

Prezidentka Zuzana Čaputová v DSS Lehnice

Ozdobovanie mája

#spolutvorimekraj

TT TRNAVSKÝ
SK SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ